

ARVIDINTIKERTOMUS 2019

Juuan kunnan tarkastuslautakunta

Sisällys

PUHEENJOHTAJALTA	- 3 -
1. TARKASTUSTOIMINTA	- 4 -
1.1. Tarkastuslautakunta 2017-2021	- 4 -
1.2. Lautakunnan kouluttautuminen	- 5 -
1.3. Tarkastustoiminta arviointikertomusta 2019 varten	- 6 -
1.3.1. Osallistumisaktiivisuus	- 6 -
1.3.2. Tarkastustoiminta käytännössä	- 7 -
1.3.3. Arviointikertomuksen laadinta	- 8 -
1.3.4. Sidonnaisuusilmoitukset	- 8 -
2. KUNTASTRATEGIAT	- 8 -
2.1. Vuosille 2018-2021 laadittu kuntastrategia	- 8 -
2.2. Toimintaympäristö	- 9 -
2.3. Strategian päämäärät	- 10 -
3. TALOUSARVIODSSA ASETETUT SITOVAT TAVOITTEET	- 11 -
3.1. Sitovat tavoitteet palvelualoittain	- 11 -
3.1.1. Hallinnon toimiala	- 11 -
3.1.2. Tekninen toimiala	- 13 -
3.1.3. Hyvinvointilautakunta	- 15 -
3.1.4. Kuntarakennelautakunta	- 25 -
3.2. Konserni	- 26 -
3.2.1. Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot	- 26 -
3.2.2. Juuan Kaukolämpö Oy	- 27 -

	3.3. Yhteenveto toiminnallisista tavoitteista.....	- 28 -
4.	KUNNAN JA KUNTAKONSERNIN TALOUDEN ARVIOINTI	- 28 -
	4.1. Tilintarkastus	- 28 -
	4.2. Talouden tila, riskien huomioon ottaminen ym.	- 28 -
	4.2.1. Tuloslaskelma	- 28 -
	4.2.2. Rahoituslaskelma.....	- 29 -
	4.2.3. Taseen tunnusluvut	- 30 -
	4.2.4. Tilikauden tuloksen käsittely	- 31 -
	4.3. Strateginen suunnittelu	- 32 -
	4.4. Lainoihin ja takauksiin liittyvät riskit	- 32 -
5.	LAUTAKUNNAN HAVAINTOJA.....	- 32 -
	5.1. Siun sote	- 32 -
	5.2. Nuorison ja ikäihmisten palvelut sekä sivukylät.....	- 33 -
	5.3. Rengasvesiosuuskunta.....	- 34 -
	5.4. Kouluprojekti ja kehitysvammayksikön rakentaminen	- 34 -
	5.5. Johtavassa asemassa olevien henkilöiden vaihtuvuus	- 34 -
6.	VUODEN 2018 KANNANOTTOJEN SEURANTA	- 35 -
7.	YHTEENVETO.....	- 36 -
	7.1. Lautakunnan huomioid	- 36 -
	7.2. Lopuksi	- 36 -
	7.3. Tarkastuslautakunnan esitys Juuan kunnanvaltuustolle	- 36 -
8.	ALLEKIRJOITUKSET	- 37 -

PUHEENJOHTAJALTA

Toukokuu on jälleen puolivälissään, pieni takatalvi koettu ja arviointikertomus alkaa olla valmis. Vuosi on taas vierähtänyt ja samalla tarkastuslautakunnan työ on edennyt yhtä varmasti kuin vuodenajat vaihtuvat – välillä nopeasti kiiruhtaen ja välillä ottaen pieniä takaskelia. Tarkastuslautakunnan vuoden kokoon laittava arviointikertomus on valmistunut koko maailmaa koskettaneesta koronaviruksesta huolimatta ja hieman sen värittämänä.

Tämän arviointikertomuksen kirjoitusprosessi on toisaalta ollut puheenjohtajalle helpompi kuin edellisinä vuosina – pyörää ei ole tarvinnut keksiä uudelleen. Toisaalta koronavirus käytännön asioiden järjestelyn kannalta ja muutoin uusina tai yllättäen vastaan tulleet asiat ovat antaneet työlle haasteensa.

On syytä kiittää taas suuresti ensinnäkin koko lautakuntaa sitoutuneesta otteesta heille annettuun tehtävään ja toiseksi lautakunnan sihteereinä toimineita henkilöitä. Suuressa kuvassa lautakunnan työn voi sanoa asettuneen näinä kolmena vuotena omiin uomiinsa, mutta toisaalta lautakunta pyrkii koko ajan kehittämään toimintaansa ja katsomaan asioita uusista näkökulmista.

Tulevaisuutta katsoen koko maailma, Juuan kunta ja siten myös tarkastuslautakunta ovat uuden edessä. Koronavirus on muuttanut ja tulee muuttamaan elämäämme. Tämä maailmanlaajuinen tilanne ei näy vielä tässä arviointikertomuksessa, joka koskee vuotta 2019, mutta vuoden päästä se varmasti on olennainen osa myös tarkastuslautakunnan tekemistä.

Sekä puheenjohtaja että koko lautakunta pyrkii työssään kunnan toimintaa kehittävään ja objektiiviseen otteeseen. Kuten aiemmissakin arviointikertomuksissa on tullut todettua, arviointikertomus keskittyykin kehittämistä vaativiin asioihin. Hyvissä kantimissa oleviin asioihin ei yleensä ole kommentoimista.

Hyvää kesän odotusta,

*Teemu Mustonen
Juuan kunnan tarkastuslautakunnan puheenjohtaja*

I. TARKASTUSTOIMINTA

I.1. Tarkastuslautakunta 2017-2021

Jokaisella kunnalla on lain mukaan oltava tarkastuslautakunta ja lautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalain 121 §:ssä. Säännökseen ei ole tullut vuoden 2019 aikana muutoksia ja lautakunnan tehtävät ovat siis säilyneet entisellään.

Tarkastuslautakunta

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;*
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;*
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;*
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;*
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;*
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.*

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Ne seikat, että lainsäätäjä on määritellyt tarkastuslautakunnan kunnan ainoaksi pakolliseksi lautakunnaksi¹ ja että kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksistä hallintosääntöä ja lautakunnan omaa budjettia koskevissa asioissa ainoastaan poikkeuksena pääsäännöstä, kuvastavat selvästi lautakunnan itsenäistä roolia.

¹ Juuan kunnassa on tarkastuslautakunnan lisäksi hyvinvointi- ja kuntarakennelautakunnat ja niiden tehtävistä on määrätty kunnan hallintosäännössä: Juuan kunta, Hallintosääntö 1.6.2017 (muutokset 30.9.2019, KValt 19.12.2018 § 54 ja 30.9.2019 KValt 30.9.2019 § 35)

Ensinnäkin lautakunnan rooli on siis itsenäinen, mutta toisekseen se on lisäksi epäpoliittinen siitäkin huolimatta, että vaaleilla valittu kunnanvaltuusto on lautakunnan asettanut. Kunnan poliittiset päätökset tehdään toisaalla ja lautakunnan tehtävä onkin lähinnä arvioida sitä, kuinka näitä poliittisia päätöksiä, kuten talousarviota, noudatetaan. Toki lautakunnan kuuluu arvioida sitäkin, onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, mutta tämäkin tarkoittaa objektiivista arviointia.

Kuten tilinpäätöksessäkkin todetaan, tarkastuslautakunnan toiminta on Juuassa myös osaltaan sisäistä valvontaa sekä riskien hallinnan koordinointia.

Juuan kunnassa ei ole erillistä sisäisen tarkastuksen organisaatiota tai siihen nimettyjä henkilöitä. Kunnan tarkastuslautakunnan rooli on kuitenkin ollut hyvin laaja, ja se on arvioinut myös sisäisen valvonnan järjestämistä, ja sitä kautta toiminut osaltaan sisäisen tarkastajan ominaisuudessa.²

Juuan kunnanvaltuusto valitsi kunnalle tarkastuslautakunnan kokouksessaan 12.6.2017³. Nykyinen tarkastuslautakunta toimii nyt kolmatta vuottaan ja käsillä on kolmas tämän lautakunnan valtuuston käsittelemäksi antama arviointikertomus. Lautakunta on pyrkinyt ottamaan erityiseen tarkkailuunsa vuoden 2019 osalta edellisessä kertomuksessa esille nousseita asioita.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano:

Jäsen

Teemu Mustonen, puheenjohtaja
Onni Kirjavainen, varapuheenjohtaja
Anneli Perälä
Heidi Wilska
Juha Saarelainen

Varajäsen

Mauri Kukkonen
Matti Korhonen
Arja Tanskanen
Heidi Nevalainen
Pertti Wickström

Lautakunnan kokoonpanossa ei ole tapahtunut muutoksia.

1.2 Lautakunnan kouluttautuminen

Lautakunta teki jo ensikeskusteluissaan sen periaatepäätöksen, että se pyrkii kouluttautumaan ja kertaamaan tietojään, jotta se kykenisi olemaan ajan hermolla ja siten hoitamaan tehtävänsä mallikkaasti.

² Tilinpäätös 2019, s. 15.

³ Juuan kunnanvaltuusto, pöytäkirja 12.6.2017, § 30

Lautakunnan jäseniä osallistui seuraaviin koulutuksiin:

- 7.11.2019 tarkastuslautakuntien koulutuspäivät, FCG, Anneli Perälä
- 29.11.2019 Siun soten Tarkastuslautakuntien seminaari, Teemu Mustonen ja Anneli Perälä
- Kuntamarkkinat 11.-12.9.2019, Teemu Mustonen, Onni Kirjavainen, Anneli Perälä, Juha Saarelainen ja lautakunnan sihteeri Anneli Willman

1.3. Tarkastustoiminta arviointikertomusta 2019 varten

Vuoden 2018 arviointikertomus annettiin kunnanvaltuustolle vuosi sitten 27.5.2019⁴. Tarkastuslautakunta aloitti vuoden 2019 tarkastustoimintansa kokouksellaan 16.8.2019 ja allekirjoitti käsillä olevan arviointikertomuksen 15.5.2020. Tällä aikavälillä lautakunta kokoontui yhteensä 12 kertaa. Tarkasteltavasta asiasta riippuen tarkastuslautakunta kuuli kokouksissaan kunnan viranhaltijoita, tilintarkastajaa, kuntakonsernin edustajia sekä luottamushenkilöitä ja kunnan sidosryhmien edustajia sekä Siun soten tarkastuslautakuntaa. Kuulemisia oli yhteensä 40 (vuonna 2018 28 kpl)⁵.

Tarkastuslautakunnan kokoukset vuoden 2019 tarkastukseen liittyen⁶:

- 16.8.2019
- 23.9.2019
- 21.10.2019
- 10.12.2019
- 28.1.2020
- 25.2.2020
- 27.3.2020
- 7.4.2020
- 24.4.2020
- 30.4.2020
- 8.5.2020
- 15.5.2020

1.3.1. Osallistumisaktiivisuus

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat tarkasteluaikana olleet aktiivisia ja sitoutuneita tehtäviinsä. Kokoukset pyrittiin yhdessä tuumin järjestämään kaikille jäsenille sopivina ajankohtina. Varsinaisten lautakunnan jäsenten osallistumisprosentti kokouksiin oli 93,3 %, Varsinainen jäsen poissa neljä kertaa, joista yhden kerran varajäsen ei ollut paikalla. Lautakunnan on ollut helppo toimia, kun ryhmä on päässyt hitsautumaan yhteen ja tiedon kulku kokouksesta seuraavaan on pysynyt jatkuvana.

⁴ Kunnanvaltuuston pöytäkirja 27.5.2019 § 22

⁵ Joitain henkilöitä kuultiin useaan kertaan.

⁶ Tarkastuslautakunnan kokousten pöytäkirjat sähköisinä versioina löytyvät osoitteesta <https://www.juuka.fi/fi/paatokset/toimielinten-p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6kset/>

1.3.2. Tarkastustoiminta käytännössä

Juuan tarkastuslautakunnan esittelijänä toimii lautakunnan puheenjohtaja⁷ ja sihteerin tehtäviä hoitaa kunnan asianhallintasihteerin tai hänen sijallaan keskusarkistonhoitaja. Puheenjohtaja on laatinut lautakunnan kokousten esityslistat sihteerin hienolla avustuksella. Esityslistojen pohjana ja lautakunnan tarkastustyön aikatauluttajana on käytetty kunnan tilintarkastajan, BDO Audiator Oy:n⁸ Lilja Koskelon laatimaa ja lautakunnan hyväksymää arvioinnin työohjelmaa.⁹

Lautakunta on käyttänyt työohjelmaa tarkastustoimintansa muistilistana ja arviointityönsä pohjana, mutta ohjelmaa ei ole aina noudatettu orjallisesti, vaan lautakunta on toisaalta joutunut mukauttamaan asioiden käsittelyjärjestystään ensinnäkin käytännön syistä (esim. kuultavien virkamiesten aikataulut, lomat, koronavirustilanne ym.), ja toisaalta se on itse nostanut työjärjestyksen ulkopuolisiakin asioita käsittelyynsä (esim. ikäihmisten ja nuorisoin palvelut). Joka tapauksessa, lautakunta on käsitellyt kaikki työjärjestyksessä tarkastettaviksi suunnitellut asiat, lukuun ottamatta Siun sotien palveluihin perehtymistä, joka koronavirustilanteen vuoksi jäi suunniteltua vähemmälle huomiolle.

Lautakunta on useimmissa kokouksissaan kuullut kulloinkin tarkastelussa olleeseen aiheeseen liittyen asiaan liittyviä henkilöitä. Suurin osa lautakunnan kuulemista henkilöistä on ollut kunnan virkamiehiä, mutta sen lisäksi kuultavina on ollut kunnan keskeisimpiä luottamushenkilöitä ja kuntakonsernin edustajia. Lisäksi on kuultu mm. nuorisovaltuuston ja ikäihmisten neuvoston puheenjohtajia sekä Siun sotien tarkastuslautakuntaa. Keskustelu kokouksissa myös kuulemistilanteissa on pyritty pitämään vapaamuotoisena ja kukin jäsen on voinut nostaa esiin itse tärkeinä pitämiään asioita. Lautakunnan jäsenten monipuoliset taustat ovat olleet omiaan näkemään käsiteltävät asiat monelta eri kantilta. Joihinkin asioihin lautakunta on perehtynyt ainoastaan asiakirjojen perusteella. Tilintarkastaja osallistui lautakunnan kokoukseen kolme kertaa.

Koronaviruspandemia vaikutti osaltaan myös tarkastuslautakunnan työskentelyyn keväällä 2020. Muun muassa suunniteltu vierailukäynti hoivakotiin peruttiin tästä syystä ja kaikille lautakunnan jäsenille ja kuultaviksi kutsutuille tarjottiin mahdollisuus osallistua kokouksiin etäyhteyden kautta. Lisäksi lautakunta siirtyi keväällä pitämään kokouksensa kunnantalon valtuustosaliiin riittävien turvavälien takaamiseksi.

⁷ Tarkastuslautakunta 2017-2021, 11.8.2017, 2 §.

⁸ Nykyistä edeltävä lautakunta päätti kilpailutuksen jälkeen valita BDO Audiator Oy:n järjestämään kuntakonsernin tilintarkastuksen: Tarkastuslautakunta 2013-2016, 07.04.2017 § 18,

⁹ Tarkastuslautakunta 23.9.2019, § 46

1.3.3. Arviointikertomuksen laadinta

Tarkastuslautakunta kokoontui huhti-toukokuussa laatimaan arviointikertomusta viiteen kokoukseen ja arviointikertomus valmistui ja se allekirjoitettiin perjantaina 15.5.2020. Puheenjohtaja valmisteli kokouksiin kertomuksen tekstiä ja sen sisältöä. Sanamuotoja ja painotuksia käsiteltiin kokouksissa kollegiaalisesti. Osa lautakunnan jäsenistä osallistui kyseisiin kokouksiin etäyhteydellä, joka etenkin alkuun vaati hieman harjoittelua kaikilta, mutta loppujen lopuksi kirjoitusprosessi eteni sujuvasti ja aikataulun mukaisesti.

1.3.4. Sidonnaisuusilmoitukset

Tarkastuslautakunnat saivat 1.6.2017 alkaneelle kaudelleen uuden tehtävän, kun kuntalain¹⁰ mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava sidonnaisuuksistaan tarkastuslautakunnalle, joka puolestaan saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Ilmoitukset julkaistaan yleisessä tietoverkossa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa ilmoitusten antamista ja sisältöä ja sillä on oikeus ja velvollisuus kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään tekemäänsä ilmoitusta.

Tarkastuslautakunta on tarkastanut sidonnaisuusilmoitukset parhaan tietonsa mukaan¹¹ ja se on kehottanut luottamushenkilöitä tekemään puuttuvat ilmoitukset tai täydentämään jo annettuja ilmoituksia. Ilmoitusvelvollisten oma-aloitteinen ilmoitusten täydentäminen on parantunut vuoden aikana entisestään. Sidonnaisuusilmoitukset annetaan tiedoksi valtuustolle samassa kokouksessa tämän arviointikertomuksen kanssa.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että kunnassa huolehditaan luottamushenkilöiksi valituille annettavasta säännöllisestä ja riittävästä koulutuksesta esteellisyyserusteisiin sekä sidonnaisuusilmoituksiin liittyen.

2. KUNTASTRATEGIAT

2.1. Vuosille 2018-2021 laadittu kuntastrategia

Juuan kunnan uusi kuntastrategia tuli voimaan vuoden 2018 alusta. Kuten vuoden 2017 arviointikertomuksessaakin jo todetaan, uuden strategian täytäntöönpano alkoi jossain määrin jo vuonna 2017.¹²

Juuan kunnan strategia on nimeltään Lämmöllä Juuka – Onnellisten ihmisten kunta ja se on tehty viideksi vuodeksi ja siinä luodetaan tavoitteellista kehitystä 15 vuoden päähän. Strategia tarkastettiin suunnitellusti,

¹⁰ KuntaL (410/2015) 84 §

¹¹ Tarkastuslautakunta 24.4.2019 § 30, 23.9.2019 § 48 ja 15.5.2020 § 34

¹² Arviointikertomus 2017, s. 10. Kunnanvaltuusto hyväksyi uuden strategian 27.11.2017 (§ 66), mutta poliittiset linjaratkaisut tehtiin jo aiemmin syksyllä 2017.

eikä kunnanvaltuusto tehnyt siihen muutoksia.¹³ Kunnanvaltuustolle annettiin tiedoksi strategian toteuma.¹⁴

Tarkastuslautakunnan tehtävä ei, kuten edellä on jo mainittu, ole ottaa kantaa strategian poliittisiin linjanvetoihin, vaan syventyä siihen, miten strategiaa jalkautetaan. Lautakunta siis tarkastelee, miten strategia esimerkiksi näkyy talousarviossa asetetuissa tavoitteissa. Strategian arviointi on kuitenkin syytä aloittaa tarkastelemalla, pitääkö strategian toimintaympäristön arviointi edelleen paikkaansa.

2.2. Toimintaympäristö

Strategian yhtenä lähtökohtana on ollut, että sitä tarkistetaan lainsäädännön keskeneräisyyden takia valtuustokauden puolivälissä.¹⁵ Kuten edellä mainittu, kunnanvaltuusto tarkasti strategian vuonna 2019. Toisin sanoen strategiaa laadittaessa on pidetty todennäköisenä, että uudet sosiaali- ja terveydenhuolto- ja maakuntalainsäädäntö tulisivat voimaan strategiakaudella. Suomen edellisen hallituksen aikana näin ei kuitenkaan käynyt ja lakien säätäminen lykkääntyy näin ollen ainakin valtuustokauden loppupuolelle saakka ja todennäköisemmin seuraavalle valtuustokaudelle saakka.

Kuten strategiassa todetaan, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain muutoksilla ei olisi järisyttävää muutosta Juuan toimintaympäristöön kunnan ollessa jo tälläkin hetkellä osa Siun Sote -kuntayhtymää. Maakuntaudistuksesta on todettu, että se muuttaisi valtionosuusjärjestelmää ja että muutoksen suuntaa ei voida arvioida.¹⁶ Arvioita väestökehityksestä voidaan pitää paikkansa pitävinä. Työikäisten osuus vähenee ja iäkkäiden ihmisten määrä kasvaa. Lisäksi sairastavuus Juuassa on korkealla tasolla.¹⁷ Strategiassa on myös huomioitu kunnan työntekijöiden eläköityminen, sitä mukaa tehtävä tehtävien uudelleenjärjestely ja toisaalta uusien rekrytointien mahdollinen hankaloituminen.¹⁸ Tarkastuslautakunta ottaa kantaa tähän kysymykseen tässä arviointikertomuksessa myöhemmin. Myös teknologian kehittyminen ja digitalisaatio on huomioitu strategiassa. Kuituverkon toimivuutta ja laajuutta on korostettu.¹⁹ Valtionosuudet ja verotulot ovat, kuten on nähty, vaihdelleet suuruudeltaan ja niiden ennakoiminen seuraavaa vuotta pidemmälle on ollut hankalaa.²⁰ Lukuun ottamatta sitä, että lainsäädäntöön ei ole tullut odotettua muutosta, toimintaympäristön arviointi näyttää olevan osuva.

Tässä kohtaa on syytä todeta se, että toimintaympäristössä on vuoden 2020 alkupuolella tapahtunut odottamaton dramaattinen muutos koronaviruspandemiasta johtuen. Tämän muutoksen seurauksia on

¹³ Kunnanvaltuusto 27.5.2019 § 13.

¹⁴ Kunnanvaltuusto 27.5.2019 § 13.

¹⁵ Kuntastrategia 2018 – 2021, s. 1.

¹⁶ Kuntastrategia 2018 – 2021, s. 5.

¹⁷ Kuntastrategia 2018 – 2021, s. 5-7. Väestön määrä on vähentynyt vuonna 2019 yli sadalla ihmisellä.

¹⁸ Kuntastrategia 2018 – 2021, s. 8.

¹⁹ Kuntastrategia 2018 – 2021, s. 8.

²⁰ Kuntastrategia 2018 – 2021, s. 8.

vielä mahdoton arvioida. Koska pandemia ei kuitenkaan vaikuta vuoden 2019 arviointityöhön, jätetään asia tässä arviointikertomuksessa lähinnä sivuhuomautusten varaan.

2.3. Strategian päämäärät

Strategiassa vuosille 2018-2021 on määritelty kahdeksan päämäärää:

- 1) Hyvinvoiva kuntalainen
- 2) Korkeatasoinen sivistystyö
- 3) Vahva kuntatalous
- 4) Lähidemokratia ja osallisuus
- 5) Elinvoima / työn ja yrittäjyyden edellytysten parantaminen
- 6) Tehokas ja tavoitteellinen johtaminen – Hyvinvoiva henkilöstö
- 7) Luottamuksellinen yhteistyö
- 8) Tarkoituksenmukaiset toimitilat ja teknologia.

Strategiassa kullekin päämäärälle on määritelty kriittiset pisteet ja sen mukaiset tavoitteet, tavoitteiden aikataulu, mittarit tavoitteiden toteutumisen arviointiin sekä tavoitteiden vastuutahot. Monen tavoitteen aikataulu on asetettu strategiakauden loppuun, mutta osalle tavoitteista on asetettu lyhyempi tavoite aikataulu tai tietty toteutusvuosi.²¹

Kuntastrategia tarkastettiin valtuustokauden puolivälissä eikä siihen tehty muutoksia²². Strategian seuranta annettiin myös valtuustolle tiedoksi²³.

Tarkastuslautakunta toteaa, että päämäärälle ”luottamuksellinen yhteistyö” ei ole annettu tavoitteita tai mittareita, joten sen seuranta ei valtuusto ole voinut todeta strategian toteutumisen seurannan yhteydessä. Lautakunta ehdottaakin, että tällekin päämäärälle annettaisiin mitattavat tavoitteet.

Kuten edellä mainittu, strategian tarkoitus on luoda suuria linjoja kunnan tulevaisuudelle ja suurempi strategian toteutumisen tarkastelu lienee paikallaan strategiakauden loppupuolella.

²¹ Kuntastrategia 2018 – 2021, s. 12-20.

²² Kunnanvaltuusto 27.5.2019 § 13

²³ Kunnanvaltuusto 27.5.2019 § 13

3. TALOUSARVIOSSA ASETETUT SITOVAT TAVOITTEET

3.1. Sitovat tavoitteet palvelualoittain

Palvelualoille on talousarviossa asetettu tavoitteet ja mittarit. Tilinpäätöksessä tarkastellaan puolestaan näiden tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunta on seuraavassa perehtynyt kunnan toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen palvelualoittain.

Tässä luvussa on taulukoitu ja arvioitu vuoden 2019 talousarviossa kullekin hallinnonalalle annettujen tavoitteiden toteutumista siten, että vihreä väri kuvaa tavoitteen täyttymistä, keltainen väri sitä, että tavoitteesta on jääty vain hieman tai sitä, että tavoitetta ei ole voitu arvioida. Punainen väri puolestaan kuvaa sitä, että tavoitteeseen ei ole päästy.

3.1.1. Hallinnon toimiala

TALOUS

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Talousarvion toteuman säännöllinen seuranta ja poikkeamiin reagoiminen. Konsernitalouden säännöllinen seuranta.	Talouden seurantaraportit	Talouden seuranta on toteutettu lautakunnissa ja kunnanhallituksessa kuukausittain, valtuustossa neljännesvuosittain. Talousarviomuutoksia on tehty käyttötalouden ja investointien osalta. Kuntakonsernin talouden kannalta merkittävimmät ovat Siun sote kuntayhtymä ja kunnan tytäryhtiöt. Siun soten talouden toteumaa on seurattu kuukausi raportoinnin kautta ja yhtiöiden toteumaa yhtiöiden hallituksen edustuksen kautta.	

TYÖHYVINVOINTI

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Työhyvinvoinnin parantuminen jatkuu	Aktiivisen tuen mallin käyttö	Aktiivisen tuen malli on ollut käytössä yhteistyössä työterveyshuollon kanssa.	

Kevan työhyvinvointikyselyn tulosten hyödyntäminen	Toimenpideohjelma tulosten pohjalta	Kevan työhyvinvointikysely toteutettiin uudelleen syksyllä 2019 ja edellisestä kyselystä oli edistytty, kun tulokset olivat parantuneet.	
--	-------------------------------------	--	--

Lautakunta toteaa, että arviointia työhyvinvointikyselystä ei ole tehty ja, että mittarina ollutta toimenpideohjelmaa ei ole tehty. Lautakunta esittää, että työhyvinvointikyselyjen hyödyntämistä kehitetään ja toimenpideohjelmat laaditaan kyselyjen arvioinnin perusteella.

ELINVOIMA

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Riittävä ja laadultaan sopiva vuokra-asuntojen tarjonta	Uudisrakentamisen edistäminen	Vuonna 2019 käytiin laaja-alaista keskustelua uudisrakentamisesta ja päädyttiin ettei uudisrakentamiselle ole tarvetta. Näin ollen vuoden 2020 talousarvioon ei tehty varausta uudisrakentamisesta	
Elinkeinotoiminnan proaktiivisuus	Kunnan elinkeinotoiminnan tulokset	Elinkeinotoimikunnalle on raportoitu 1/10 vuoden 2019 tapahtumat. Keväällä 2020 raportoidaan kootusti vuoden 2019 tulokset ja toimintakertomus.	

Lautakunta toteaa, että sen saamien tietojen perusteella uudisrakentamiselle on edelleen tarvetta, mutta rakentamisen toteuttaminen on hankalaa. Tilinpäätöksen toteumasta ei käy ilmi se, kuinka uudisrakentamista on edistetty. Lautakunnan tiedossa on, että yksityisillä markkinoilla vapaana olevia asuntoja on kartoitettu asunto-ongelman parantamiseksi. Lautakunta toteaa myös, että kunnan on jatkossakin syytä huolehtia riittävän ja laadultaan sopivan vuokra-asuntojen tarjonnan edistämisestä.

3.1.2. Tekninen toimiala

Kunnan organisaatorakenne on muuttunut 1.6.2017 lukien.²⁴ Kunnanhallituksen alaisina toimivat uuden rakenteen mukaisesti hallinnon toimiala ja tekninen toimiala. Tekninen toimiala koostuu aiemmin teknisen lautakunnan alaisista kustannuspaikoista.

TALOUS

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Talousarvion toteuman säännöllinen seuranta ja poikkeamiin reagoiminen	Talouden seurantaraportit	Taloutta seurattu kuukausittain ja poikkeamiin tarvittaessa reagoitu.	
Kunnan ydintoimintojen ulkopuolella olevien kiinteistöjen ja asunto-osakkeiden myynnin tehostaminen	Myydyt kiinteistöt ja asunto-osakkeet	Viisi myytyä kiinteistöä. Kalastama, Kannaksen leirikeskus, Taksiasema ja Nunnanlahden kaksi asunto-osaketta.	
Tarkoituksenmukaiset palvelut kuntastrategian ohjaamana	Asukaskohtaiset kustannukset palveluittain	Ei ole seurattu. Ei mittareita asian seuraamiseen	
Suunnitelmallinen metsätalous	Metsänhoidon kustannukset suhteessa tuottoon	Puukauppaa toteutettu suunnitelmallisesti n. 187t€ edestä, mutta osa hakkuista jäänyt vaihtelevan sään vuoksi vuodelle 2020.	

Lautakunta toteaa, että tavoite tarkoituksenmukaisista palveluista kuntastrategian ohjaamana vaatii muutoksen. Palveluiden tarkoituksenmukaisuuden arvioimiseksi on luotava käyttökelpoiset mittarit, jotka huomioivat kustannusten lisäksi myös palveluiden laadun.

²⁴ Juuan kunta, Hallintosääntö 1.6.2017,

TYÖHYVINVOINTI

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Motivaation ylläpitäminen	Kehityskeskusteluiden ja työhyvinvointikyselyjen tulokset	Kehityskeskustelut osittain käyty ja hyvinvointikyselyiden tulosten perusteella työhyvinvointi parantunut. Sairaspoissaolojen määrä kehittynyt positiivisesti ollen 102 päivää vähemmän kuin vuonna 2018.	
Osaaminen vastaa tehtäviä	Työtehtävistä suoriutuminen	Työntekijät suoriutuneet työtehtävistään.	
Työhyvinvointikyselyjen tulosten hyödyntäminen (Keva)	Työilmapiiri	Koko kunnan työilmapiiri parantunut.	

Lautakunta toteaa, että tavoitteena tulee olla esimerkiksi työmotivaation kehittäminen ja että kehityskeskustelut on käytävä koko henkilöstön kanssa. Lisäksi työhyvinvointikyselyä on aina hyödynnettävä, vaikka työilmapiiri olisikin parantunut.

ELINVOIMA

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Monipuolinen tontti- ja asuntotarjonta	Luovutettavien kohteiden määrä ja laatu	Kaksi myytyä tonttia. Määräala Alpolan kiinteistöstä lisämaaksi yritystoimintaan, Karjalantien liiketontti	
Vesihuollon toimintavarmuus	Veden laatu ja vesikatkojen määrä	Laatumittausten mukaan vaadituissa arvoissa. Vesikatkoja ollut kolme korjaustoimenpiteiden vuoksi.	
Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen laajentuminen	Rengasvesiosuuskunnan liiketoimintakauppa	Rengasvesiosuuskunnan kauppa saatu tehtyä.	
Tarkoituksenmukainen ja laadukas kiinteistökanta	Käyttöasteet ja tyytyväisyyskyselyjen tulokset	Kunnan kiinteistöjen asiakkaille osoitetun kyselyn perusteella tyytyväisyys tiloihin on hyvin vaihtelevaa. Kunnalla käyttöasteeltaan vajaa käyttöä kiinteistöissä.	

Investointiohjelman toteuttaminen	Aikatauluissa pysyminen	Aikataulut pitäneet toteutuneissa ja osassa 2019 aikataulullista venymistä.	
-----------------------------------	-------------------------	---	--

Lautakunta toteaa, että kiinteistöjen asukkaille tehdyn kyselyn tulokset on analysoitava ja sen pohjalta tulee tehdä tarvittavat korjaavat toimenpiteet. Lautakunnan saamien tietojen mukaan investointien aikataululliset venymiset eivät ole tapahtuneet kriittisissä investoinneissa.

3.1.3. Hyvinvointilautakunta

Valtuustokausi vaihtui vuoden 2017 aikana ja kunnan hallinto- ja toimintaorganisaatio muuttui 1.6.2017 alkaen. Sivistyslautakunnan tilalla aloitti toimintansa hyvinvointilautakunta.

TALOUS

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Talousarvion toteutuman säännöllinen seuranta ja poikkeamiin reagointi	Talouden seurantaraportit	Talouden seuranta on toteutettu kuukausittain lautakunnan kokoontuessa. Merkittäviä poikkeamia ei ollut tilikaudella.	

TYÖHYVINVOINTI

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Työhyvinvoinnin parantuminen jatkuu	Työhyvinvointimittaukset	Työhyvinvointimittaukset toteutettiin v 2017 ja v 2019 koko kunnassa. Tulokset parantuivat jonkin verran. Sairaspoissaoloja v 2017 2402 kalenteripäivää, v 2018 3059 kalenteripäivää ja v 2019 2445 kalenteripäivää.	
Kevan työhyvinvointikyselyn tulosten hyödyntäminen	Yhteistyö työterveyshuollon kanssa Toimenpideohjelma tulosten pohjalta	Työterveyshuollon kanssa on toteutettu aktiivisen tuen mallia. Riskikartoituksia on tehty, organisaatiomuutosta toteutettu, perehdyttämisen ja henkilöstön kehittämistyön toimenpiteitä on suunniteltu, suunnitteilla ja myös toteutettu.	

Lautakunnalle on jäänyt epäselväksi, onko varsinaista toimenpideohjelmaa tehty työhyvinvointikyselyn perusteella, vaikka toimenpiteitä onkin tehty.

ELINVOIMA

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Perusopetuksen ja lukion suorittaminen ja sijoittuminen jatko-opintoihin	Perusopetuksen ja lukion päättää ja saa jatko-opiskelupaikan 100 % -oppilaista	Päättötodistuksen saaneita 54, kaikki 54 saivat jatko-opiskelupaikan hakukohteestaan.	
Varhaiskasvatusta on tarjolla kaikille alle kouluikäisille lapsille ja paikat ovat tehokkaassa käytössä	Paikkojen tarjontamäärä ja täyttöaste	Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia oli 31.12.2019 yhteensä 103, tällöin hetkellisesti vapaana ainoastaan yksi paikka perhepäivähoidossa. Päiväkotiryhmissä eikä ryhmiksessä ollut yhtään vapaata paikkaa. Hoitopaikkoja on ollut tarjolla perhepäivähoidossa ja ryhmäperhepäivähoidossa sekä päivä- ja vuoropäiväkodissa kyselykartoituksen tulosten mukaisesti.	
Nuorisotoimi tavoittaa kunnan kohderyhmän 12–29 – ikäiset nuoret toiminnoillaan	Nuokkarin kävijätilastot ja etsivän nuorisotyön tilastot	Nuokkarilla kävi vuoden aikana noin 3 134 nuorta eli keskimäärin 20 nuorta per aukiolopäivä. Etsivä nuorisotyö on jättänyt 32 yhteydenottopyyntöä ja tavoittanut yhteensä 30 kohderyhmän nuorta.	

Lautakunta toteaa, että kaikki lukion päättäneet eivät saaneet jatko-opiskelupaikkaa. Lautakunta on myös kuulemisissaan ja vierailullaan Nuokkarilla todennut, että sivukyliä asuvien nuorten mahdollisuus osallistua Nuokkarin toimintaan hankalien kulkuyhteyksien vuoksi on välillä vaikeaa.

VÄESTÖN AKTIVOINTI

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Vapaa-aikapalvelujen käyttö lisääntyy suhteessa asukasmäärään	Vapaa-aikapalvelujen käyttö lisääntyy suhteessa asukasmäärään	Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelujen sekä kirjaston ja kansalaisopiston tilaisuuksien ja toiminnan kävijämäärät kasvoivat v:sta 2018 66912 eli 14,2 /asukas v:teen 2019 69811 eli 15,2 / asukas.	
Avustuksilla aktivoidaan monipuolista järjestö- ja harrastustoimintaa	Avustusten määrä suhteessa eri ikäryhmiin ja toiminta-alueisiin	Nuorison alueelle kohdistuvia avustuksia jaettiin 1 toiminta- ja 1 kohdeavustus. Eri ikäisiin kohdistuvia kulttuurin alueen avustuksia jaettiin 1 toiminta- ja 12 kohdeavustusta, liikunnan alueen avustuksia jaettiin 5 toiminta- ja 4 kohdeavustusta sekä kansalaistoiminnan alueen avustuksia jaettiin 10 toiminta- ja 9 kohdeavustusta.	

Lautakunta esittää, että avustusten vaikuttavuutta arvioitaisiin systemaattisesti, jotta voitaisiin todeta niiden vaikutus väestön aktivoimiseen.

PUHTAUS- JA RUOKAPALVELUT

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
ELINVOIMA: Siivouksen keinoin puhtaat ja viihtyisät tilat	Aistinvarainen arviointi (Insta), pintapuhtausnäytteet	Aistinvaraista arviointia tehdään säännöllisesti. Asiakkaalla ei ole vielä ollut valmiutta määritellä laadunseurannan työvälineitä ja tapoja. Asiakkaan edellyttämät kirjaukset perussiivouksista on tehty.	

<p>ASUKKAAT: Ateriapalvelut tuotetaan ravitsemusneuvottelukunnan suosituksen mukaisesti eri ikäryhmille</p>	<p>Suosituksen mukaisten kriteerien toteutuminen ateriapalveluissa</p>	<p>Ateriapalveluita on tuotettu eri ikä-ryhmien vaatimien suosituksen mukaisesti 0-100 vuotiaalle kaikilta muilta osin paitsi varhaiskasvatuksessa ja kouluruokailussa on tarjottu rasvattoman maidon ja kasvismargariinin lisäksi myös muita rasvaisempia maitovaihtoehtoja sekä Oivariinia lautakunnan tekemän päätöksen mukaisesti.</p>	
--	--	--	--

Tarkastuslautakunta toteaa, että hyvinvointilautakunnan päätös rasvaisempien maitotuotteiden tarjoamisesta ei ole ollut ravitsemusneuvottelukunnan suosituksen mukainen.

VARHAISKASVATUS

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
<p>ELINVOIMA: Laadukkaalla varhaiskasvatuksella vahvistetaan koko kunnan elinvoimaisuutta. Mahdollistetaan perheiden työssäkäyntiä ja yrittäjyyttä joustavasti erilaisissa tilanteissa.</p>	<p>Hoitopaikkojen tarjontamäärä ja täyttöaste</p>	<p>Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia oli 31.12.2019 yhteensä 103, tällöin hetkellisesti vapaana ainoastaan yksi paikka perhepäivähoidossa. Päiväkotiryhmissä eikä ryhmiksessä ollut yhtään vapaata paikkaa. Hoitopaikkoja on ollut tarjolla perhepäivähoidossa ja ryhmäperhepäivähoidossa sekä päivä- ja vuoropäiväkodissa kyselykartoituksen tulosten mukaisesti. Laadukasta varhaiskasvatusta on toteutettu seudullisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti ja henkilöstön osaamisesta on huolehdittu useammalla eri täydennyskoulutuksella.</p>	

<p>ASUKKAAT: Edistetään lasten terveitä elämäntapoja yhteistyössä vanhempien sekä Perhekeskuksen toimintamallin kanssa, johon kuuluu mm. neuvolayhteistyö.</p>	<p>Tehdään terveys- ja hyvinvointikysely perheille</p>	<p>Lasten terveellisiä elämäntapoja on edistetty monipuolisella toiminnalla ja liikunnan lisäämisellä. Henkilökuntaa on koulutettu Siun Soten kanssa yhteistyössä Lapset puheeksi menetelmän käyttäjiksi. Terveys- ja hyvinvointikyselyiden toteuttaminen perheille: Varhaiskasvatuksen ja neuvolan yhteistyömuotona kaikille 1,5- sekä 4 -vuotiaille lapsille täytetään yhteistyössä perheiden kanssa neuvolakaavakkeet (lasten kasvun tukeminen) sekä kaikille 2- ja 5-vuotiaiden perheille tarjoamme Lapset puheeksi -keskustelua. Perhekeskustoiminnassa on aloitettu videovälitteiset vanhempainillat.</p>	
---	--	---	--

Lautakunta toteaa, että tavoitteen mittarin mukainen terveys- ja hyvinvointikysely on sinänsä toteutettu, mutta kyselyä ei lautakunnan tietojen mukaan ole analysoitu tai hyödynnetty.

PERUSOPETUS

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
<p>ELINVOIMA: Perusopetuksen suorittaminen ja sijoittuminen jatko-opintoihin</p>	<p>Perusopetuksen päättötodistuksen ja jatko-opiskelupaikan saaneiden oppilaiden määrä, seuranta lukuvuosittain</p>	<p>Päättötodistuksen saaneita 54, kaikki 54 saivat jatko-opiskelupaikan hakukohteestaan.</p>	

ASUKKAAT: Edistetään lasten terveitä elämäntapoja yhteistyössä vanhempien sekä Perhekeskuksen toimintamallin kanssa, johon kuuluu mm. neuvolayhteistyö.	Huoltajien osallistuminen oppimiskeskusteluihin % /oppilaan huoltaja esi- ja perusopetus, seuranta lukuvuosittain	Poikola: Huoltajien osallistuminen oppimiskeskusteluihin lisääntynyt vuosista 2017 (89 %) ja 2018 (91,3%) vuoteen 2019 (96,5 %). Nunnanlahti ja Vihtasuo: Huoltajien osallistuminen oppimiskeskusteluihin 100%.	
--	---	--	--

Lautakunta toteaa, että tilasto peruskoulun päättäneistä oppilaista ei sisällä Kolin koulussa peruskoulua käyviä juukalaisia. Jatkossa tämä tieto tulee sisällyttää tilastoon.

Lautakunta toteaa, että oppimiskeskusteluja tulee analysoida, jotta sen perusteella voidaan luoda uusia tavoitteita ja mittareita toiminnan arvioimiseksi ja kehittämiseksi.

LUKIO

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
ELINVOIMA: Aloittaneet opiskelijat suorittavat lukion oppimäärän ja sijoittuvat jatko-opintoihin	Lukion keskeyttäneiden määrä, lukio-oppimäärän suoritustilastot ja jatko-opiskelupaikan saaneiden määrä, seuranta lukuvuosittain	Keskeyttäneitä 0 kpl, 13 kpl yo, 12 hakeneesta sai jatko-opiskelupaikan 11 lukuvuonna 2018-19.	
ASUKKAAT: Lukioarjen liikunnallistaminen	Opiskelijakunnan ja opetushenkilöstön järjestämien toimintojen toteutusten ja osallistumisten määrä lukuvuodessa	Päivänavauksia, oppilaskunnan hallituksen järjestämiä ja lukion lukuvuoden yhteisiä tapahtumia 2 kpl, opettajien eri kursseilla pitämiä lyhyitä oppitunteja liikunnallistavia toimintoja (– ei liikuntatunnit) 5,2 tuntia, liikunta, hyvinvointi & välipala - hetkiä torstaisin toteutunut 5,5 t (á 30min.), salibandylinjan osallistujien lisääntyminen.	

Lautakunnan mielestä lukioarjen liikunnallistamisen mittaria on syytä kehittää siten, että tavoitteeksi asetetaan esimerkiksi tietyt suunnitelmalliset luku- tai tuntimäärät.

KANSALAIPOPISTO

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
ELINVOIMA: Kansalaisopiston kurssitarjonta mahdollistaa monipuolisen harrastamisen: liikunta, musiikki, käden taidot ja muut aineet	Kurssien ja tuntien määrä / lukuvuosi	Lukuvuonna 2018-19 kursseja 82 kpl. ja tunteja 4 154. Määrät kasvoivat hieman edellisestä lukuvuodesta	
ASUKKAAT: Kansalaisopiston kurssit tavoittavat eri-ikäiset asiakkaat	Opiskelijamäärä, opiskelijoiden ikäjakauma	Opiskelijoita vuonna 2019 yhteensä 1849 kpl, jossa oli kasvua edelliseen lukuvuoteen noin 100 opiskelijaa. Kurssit tavoittivat suuremman osuuden kunnan asukkaista. Netto-opiskelijamäärästä 0-15 v 5,6 %, 16-65 v 61,6 % ja yli 65 v 32,9 %. Opiskelijoiden ikäjakauma lasten ja nuorten määrä pysyi suurin piirtein ennallaan, mutta työikäisten osuudesta tapahtui siirtymää ikääntyneiden hyväksi.	

KIRJASTO- JA TIETOPALVELUT

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
ELINVOIMA: Kirjaston aineistotarjonta ja tapahtumatarjonta tavoittaa eri-ikäiset asiakkaat	Kirjaston aineistotarjonta ja tapahtumatarjonta tavoittaa eri-ikäiset asiakkaat	Lainaaajia oli yhteensä 1581. Kaikilla kunnan peruskoululaisilla on kirjastokortti. Tapahtumia järjestettiin 40 kpl joissa eri-ikäisiä kävijöitä 893 hlö.	

<p>ASUKKAAT: Kirjaston aukioloajat kaikkia asiakkaita palveleviksi</p>	<p>Kävijämäärät</p>	<p>Asiakkaita kävi 18 hlö/aukiolotunti. Viikkaimmat tunnit lainausmäärien mukaan klo 10 - 11 ja klo 15 - 16. Kirjasto avoinna ma - pe klo 10 - 18. Kesäaukioloaikakokeilu 2.5.-30.8. ma-to klo 9-17 ja pe klo 9-16.</p>	
---	---------------------	---	--

Lautakunta katsoo, että kirjaston aukioloaikojen palvelevuutta tulee tutkia, jotta voidaan todeta niiden toimivuus.

KULTTUURIPALVELUT

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
<p>ELINVOIMA: Kulttuuritapahtumia järjestetään kaikille ikäluokille vaihteleviin kohteisiin ja vaihteleviin aikoihin</p>	<p>Kävijämäärät</p>	<p>Kulttuuriitoimi järjesti tapahtumia yksin ja yhteistyössä eri tahojen kanssa 47 kpl. Kävijämäärät 10 ja 350 välillä, ka oli 72 hlö/tilaisuus. Ollaan jäsenenä P-K:n Lastenkulttuuriverkostossa, joka laajentaa koulujen tapahtumatarjontaa (tapahtumia 23 kpl).</p>	
<p>ASUKKAAT: Tapahtumatarjonta tavoittaa ja osallistaa kuntalaiset</p>	<p>Tapahtumien ja osallistujien määrä</p>	<p>Tilaisuuksia järjestettiin asiakkaiden omissa toimintaympäristöissä kuten hoitokodeissa ja kouluissa. Tämä takaa parhaan saavutettavuuden.</p>	

LIIKUNTAPALVELUT

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
ELINVOIMA: Liikuntaolosuhteiden ja –paikkojen ylläpito toimii, esteettömyys lisääntyy	Palautekyselyt, toimenpiteiden määrä, käyttäjäseurantatilastot	Kuntosaliremontti toteutettiin kesällä 2019. Uusittu kuntosali avattiin 2.8.2019. Kuntosaliremontissa otettu huomioon esteettömyys tilojen suunnittelussa, laitahankinnoissa ja -sijoittelussa. Liikuntapaikkojen huoltopalaverit teknisen toimen kanssa. Jäänhoitokoneen käyttökerrat kevät 2019 131 hoitokertaa Paana-latukoneen ajotunteja koko vuoden ajalta 203,15 h.	
ASUKKAAT: Liikuntaneuvonnan lisääminen ja tehostaminen aktivoi terveytensä kannalta liian vähän liikkuvia	Osallistujamäärät, matalankynnyksen liikuntaryhmien määrä	Liikuntaneuvonnan toteutus yhteistyössä urheiluseurojen ja kunnan yhteisen seuratyöntekijän kanssa. Asiakkuuksia yhteensä n 50, joista suurin osa kuntosaliohjauksia ja -ohjelmien laadintaa. Liikuntaneuvonnan asiakkaista ja muutamista muista asiakasryhmistä koostunut matalan kynnyksen liikuntaryhmä kokoontui kerran viikossa. Seuratyöntekijän ohjaama Miesten kuntostartti kokoontui 12 kertaa, osallistujia 4-9 / kerta. Liikuntatoimi oli järjestämässä monia tapahtumia eri toimijoiden kanssa. Liikettä 24 h - liikuntatapahtumaan osallistui 230 hlöä ja toimijoita tapahtumassa oli 18 eri tahoa.	

		<p>Liikuntamuotoja tapahtumassa oli tarjolla 38.</p> <p>Ice Skating Tour, koululaisluisteluissa 250 hlö, iltatapahtumassa n 40 hlö</p> <p>Juuan Urheilijoiden ja Juuan Jänteen kanssa järjestetty Heinäkuun Huoleton Hilipas osallistujia 88 hlöä. Säpinää, seniorit - liikuntakampanja (yhteistyössä Pohjois-Karjalan kuntien liikuntatoimet, PK kansanterveys, Kohtaamispaikka Ellinkulma) sisältäen Voimaa luonnosta 15 hlöä, Virtuaalijumppa 14 hlöä, Tanssipäivä 30 hlöä. Lisäksi seuratyöntekijä ohjasi kesäkaudella kaikille avointa pesäpalloa.</p>	
--	--	---	--

NUORISOPALVELUT

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
<p>ELINVOIMA: Nuorisotoimi tavoittaa kunnan kohderyhmän 12-29 – ikäiset nuoret toimintoillaan ja osallisuutta tuetaan sekä nuorisovaltuuston toiminta vakiintuu.</p>	<p>Nuokkarin kävijätilastot, etsivän nuorisotyön tilastot, seuranta puolivuositain ja hankekausittain, nuorisovaltuuston palaute puolivuositain</p>	<p>Nuokkarilla kävi vuoden aikana noin 3134 nuorta eli keskimäärin 20 nuorta per aukiolopäivä. Vuoden aikana nuokkari järjesti avointa toimintaa 152 päivänä. Etsivä nuorisotyö on jättänyt 32 yhteydenottopyyntöä ja tavoittanut yhteensä 30 kohderyhmän nuorta. Nuorisovaltuusto kokoontui vuoden aikana 7 kertaa. Syksyllä 2019 alkaneella kaudella aloitti 7 varsinaista ja 4 varajäsentä. Toimintavuoden aikana nuorisovaltuusto osallistui eri toimielinten kokouksiin, järjesti tapahtumia ja otti kantaa pyydettyihin asioihin.</p>	

ASUKKAAT: Ennaltaehkäisevä työ lisääntyy esimerkiksi JEP (päihdevalistus)	Toteutettujen toimintojen määrä/v, seuranta vuosittain	Vuoden aikana JEP järjesti päättärivalvontaa, oli mukana järjestämässä nuuskavalistusta lukiolaisille ja Poikolan koulun yläkoululaisille. Tämän lisäksi JEP on tehnyt yhteistyötä mm. Ehytin kanssa osallistuen erilaisiin koulutuksiin. Käynnisteltiin Camera obscuran valmistelu.	
--	--	--	--

3.1.4. Kuntarakennelautakunta

TALOUS

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Talousarvion toteuman säännöllinen seuranta ja poikkeamiin reagoiminen tilat	Talouden seurantaraportit	Seurantaraportit annettu tiedoksi kuntarakennelautakunnan kokouksissa.	

TYÖHYVINVOINTI

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Kevan työhyvinvointikyselyn tulosten hyödyntäminen	Toimenpideohjelma tulosten pohjalta	Käytetty joissakin tilanteissa	

ELINVOIMA

<i>Tavoite</i>	<i>Mittari</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
Hakemusten määrä vähintään nykytasolla	Lupamäärä	Lupamäärät edellisen vuoden tasolla	
Lupapiste.fi palvelun käytön laajentuminen.	Sähköisten lupien määrä	Haettu määrä 93,5% =>loput paperisena	
Digitalisoinnin tehostaminen	Lupaprosessien käsittelyaikojen lyhentäminen	Digitaalisten järjestelmien yhteensovittaminen	

Ympäristön- ja maa-aineksien valvonta	maa-ainesluvut Ympäristöluvut Rekisteröinti-ilmoitukset	Neuvonta Lupamenettely Opastus Huomautukset	
---------------------------------------	--	--	--

Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoite hakemusten määrästä ei ole oikein asetettu, sillä kuntarakennelautakunnan tehtävänä ei ole hankkia hakemuksia, eikä se voi vaikuttaa hakemusten määrään.

Lautakunta toteaa myös, että sen saamien tietojen mukaan vuonna 2019 kunnassa on tapahtunut yksi pieni ympäristövahinko. Lautakunnan tiedossa ei ole, olisiko neuvonnalla tai valvonnalla voitu estää kyseinen vahinko.

3.2. Konserni

3.2.1. Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot

Kiinteistö Oy Juuan Vuokratalot on Juuan kunnan kokonaan omistama yritys, joka omistaa, hallinnoi ja vuokraa asuinkiinteistöjä.

<i>Tavoite</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
TALOUS Osoitteessa Rakkaudenkuja 12 purettavan kerrostalon purkukustannusten johdosta yhtiön tulos vuodelta 2018 on ennakoitu jäävän merkittävästi tappiolliseksi. Yhtiön on tehtävä suunnitelma tappion kattamiseksi.	Yhtiön tulos oli 45 000 euroa ylijäämäinen vuodelta 2019. Rakkaudenkujan kiinteistön purkaminen on parantanut yhtiön taloutta suunnitellusti.	
KIINTEISTÖSTRATEGIA Yhtiön on laadittava kiinteistöstrategia, jossa aikajänteenä on vähintään 15 vuotta. Kiinteistöstrategian pohjalta on linjattavissa eri taloyhtiöihin suoritettavat korjaustoimenpiteet pitkällä aikavälillä. Strategiassa huonokuntoisiksi ja sitä kautta purettaviksi määriteltyihin kiinteistöihin ei tehdä mittavia kiinteistöön kohdistuvia korjauksia eikä asuntojen pintaremontteja, vaan hyväksytään, että täyttöaste näissä kiinteistöissä alenee voimakkaasti ennen purkamista. Kuntoarvioiden laatimisessa erityistä huomiota on kiinnitettävä sisäilman laatuun.	Kiinteistöstrategia on tulossa hallituksen hyväksyttäväksi maaliskuussa 2020. Vuoden 2019 aikana korjaustoimenpiteiden suunnitelmallisuus käytiin läpi yhtiön hallituksessa. Lisäksi korjausten kilpailutus käynnistettiin vuoden 2019 aikana.	
SISÄISEN VALVONNAN periaatteiden kirjaaminen	Sisäisen valvonnan periaatteet on tulossa hallituksen hyväksyttäväksi maaliskuussa 2020	

Hakea erilaisia TOIMINTAMALLEJA UUDISTUOTANTOON	Uudistuotannon vaihtoehtoja käytiin läpi kunnanvaltuuston valtuustoseminaarissa syksyllä 2019. Seminaarin pohjalta päädyttiin ettei uudistuotannon laajempi valmistelu yhtiössä ei ole tällä erää ajankohtainen.	
--	--	--

Tarkastuslautakunta toteaa, että se tulee tarkastamaan vuonna 2020 kiinteistöstrategian valmistumisen ja sisäisen valvonnan periaatteiden kirjaamisen. Tilintarkastaja on selvittänyt, kuinka hankintaohjetta vuokrataloyhtiössä on noudatettu. Selvityksen perusteella hankintaohjetta on alettu noudattamaan viiveellä.

3.2.2. Juuan Kaukolämpö Oy

Juuan kunnan omistama kaukolämpöyhtiö toimittaa lämpöä asiakkailleen.

<i>Tavoite</i>	<i>Toteuma</i>	<i>Arvio</i>
TALOUS Tilinpäätöksen toimintakate on vähintään +200 000 euroa (tulos ennen rahoituskuluja, poistoja ja veroja)	Toteutui. Tilikauden käyttökate saavutti konsernin vuodelle 2019 asettaman tulostavoitteen. Käyttökate ennen poistoja, rahoituseriä ja veroja oli 341 760,41 euroa (423 726,50 euroa / -24,0%).	
TURVALLISUUS JA TOIMINTAVARMUUS Suunnittelemtomat lämmöntoimituskeskeytykset asiakkaille, tavoite 0 kpl vuodessa.	Toteutui. Suunnittelemtomia lämmöntuotantokeskeytyksiä asiakkaille ei ollut yhtään.	
HINTAKILPAILUKYKY Juuan kaukolämpö oy on hinnaltaan Energiategollisuus ry:n jäsentilastoinnin erillistuotantolaitosten keskiarvon alapuolella.	Toteutui. Hinta on alle keskiarvon.	
PAIKALLISUUS JA UUSIUTUVUUS Hankittavasta polttoaineesta vähintään 96 % on maakunnallista puupolttoainetta ja palaturvetta. Fossiilisten tuontipolttoaineiden osuus vuotuisesta käytöstä on maksimissaan 4 prosenttia.	Tavoite toteutui.	
TOIMIA AKTIIVISESTI kannattavan liiketoiminnan laajentamiseksi, myös nykyisen verkon ulkopuolelle	Tavoite toteutui osittain. Karjalantien laajentumisen osalta selvitykset aloitettu, mutta ovat kesken.	

Lautakunnan saamien tietojen perusteella kaukolämpöyhtiöltä puuttuu sisäisen valvonnan periaatteet ja riskienarviointi.

3.3. Yhteenveto toiminnallisista tavoitteista

Tarkastuslautakunnan tarkoitus on ollut tarkastella poliittisen päätöksenteon toteuttamista ja tätä ilmentää talousarvion toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen seuranta. Tässä luvussa on perehdytty kunkin kunnan palvelualan talousarvion toteutumiseen ja kokonaisuutta ajatellen voidaan todeta, että talousarvion toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2019 ovat toteutuneet vähintään kohtalaisesti.

Lautakunta toteaa, että talousarviossa on annettu tavoitteita, jotka eivät ole mitattavissa, eikä niiden toteutumista ei ole muutoin ollut mahdollista arvioida. Tavoitteiden laatimista on syytä edelleen kehittää.

Lautakunta toteaa myös, että osa toiminnallisista tavoitteista on toteutunut useina vuosina peräkkäin. Siksi lautakunta esittää, että seuraavaa talousarviota valmisteltaessa tämä otettaisiin huomioon ja että tavoitteita kehitettäisiin tai uusittaisiin tältä osin toimintaa kehittävämmäksi. Tavoitteiden asettelussa on pyrittävä toiminnan laadulliseen parantamiseen.

4. KUNNAN JA KUNTAKONSERNIN TALOUDEN ARVIDINTI

4.1. Tilintarkastus

Tarkastuslautakunta on kuullut kunnan tilintarkastaja JHT, HT Lilja Koskeloa kuntakonsernin tilintarkastuksesta²⁵ ja toteaa, että kunnan taloutta on tilinpäätösvoonna pidetty säännösten mukaisesti.

4.2. Talouden tila, riskien huomioon ottaminen ym.

4.2.1. Tuloslaskelma

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä todetaan tuloslaskelmasta seuraavaa:

²⁵ Tarkastuslautakunta 2017 – 2021, pöytäkirja 15.5.2020 § 32

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulo-rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Esitetty tuloslaskelma sisältää kunnan ulkoiset tuotot ja kulut. Vuoden 2019 tilikauden tulos oli 190 324 euroa alijäämäinen.

Edelliseen tilikauteen verrattuna tulos heikkeni noin 470 000 eurolla (-168,0 %).

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate heikkeni noin 917 000 euroa (2,9%) ja toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 15,4 prosenttia. Rahoitustuotot nousivat maltillisesti 60 000 eurolla. Nousua selittänee Juuan Kaukolämpö Oy:n jakama 100 000 euron osinko kunnalle.

Samalla kuitenkin korkotuotot heikkenivät 40 000 eurolla johtuen Pielisen tietoverkko-osuuskunnan lainaehtojen korkojen alentumisesta vuodelle 2019. Vuosikate kuvaa kokonaistulo-rahoituksen riittävyyttä. Kunnan vuosikate heikkeni noin 385 000 euroa (-17,7%). Vaikka poistot alentuivat noin 81 000 eurolla (-4,2), niin vuosikate ei riittänyt kattamaan poistoja, joka tarkoittaa, että tilikauden tulos on negatiivinen.

Tulosta heikentää tilikaudelta satunnaisiin eriin kirjattava 165 088 euron erä, joka muodostuu rengasvesiosuuskunnan liiketoimintakaupan siirtyneistä velkojen ja omaisuuden erotuksesta. Vaikka tilikauden tulos on negatiivinen, tilinpäätössiirrot nostavat tilikauden ylijäämäiseksi.

Tilinpäätöksessä kunnan tuloslaskelmaa ja sen tunnuslukuja on kuvattu edellä mainitusti, ja lautakunta toteaa, että yllä mainittu kuvaus tuloslaskelmasta on paikkaansa pitävä.

4.2.2. Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmasta tilinpäätöksessä todetaan seuraavaa:

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kunnan varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma muodostetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta, investointiosasta ja taseesta.

Toiminnan rahavirta kuvaa tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Investointien rahavirta kuvaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeihin käytetyn ja niiden myynnistä saadun rahan vaikutusta rahavaroihin. Kunnan toiminnan ja investointien rahavirta oli noin 370 000 euroa negatiivinen.

Rahoituksen rahavirta kuvaa niitä rahavaroja, jotka tarvitaan varsinaisen toiminnan ja investointien rahoittamiseksi sekä rahoitusaseman muuttamiseksi tilikauden aikana. Kunnan rahoituksen rahavirta painui noin 670 000 euroa negatiiviseksi, johtuen suurimmalta osin rengasvesiosuuskunnalta siirtyneiden ostovelkojen takia.

Rahavarojen muutos on toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirran yhteenlaskettu määrä. Tämä ollessa tilikaudella negatiivinen, tilikauden rahoitukseen on käytetty kunnan rahavaroja 1 040 847 euroa, joka kertoo samalla rahavarojen muutoksen tilikauden alun ja lopun välillä. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta nousi positiiviseksi, johtuen investointitasoa on madallettu suhteessa investointien tulorahoitukseen viimeisen viiden vuoden aikana. Vuonna 2019 tulorahoitus riitti kattamaan investointien tarvittavasta rahoituksesta 94,7 prosenttia, mutta edellisellä tilikaudella rahoitus riitti yli tarvittavan luvun ollessa 166,0 %. Lainanhoitokate (joka Juuassa oli 2,5) kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kun tunnusluvun arvo on yli 2, niin lainanhoitokyky on hyvä.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilinpäätöksen näkemykseen rahoituslaskelmasta.

4.2.3. Taseen tunnusluvut

Taseen tunnusluvut	TP 2019	TP 2018
Omavaraisuusaste, %	83,1	82,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	14,8	15,2
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %	14,8	15,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	10 264	10 200
Kertynyt yli-/alijäämä, € /asukas	2 229	2 166
Lainakanta 31.12., 1000 €	3 214	3 929
Lainakanta 31.12., €/asukas	698	834
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	3 160	2 880
Asukasmäärä	4 606	4 709

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä sekä kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuusaste jatkoi vahvistumista edelleen, noussen tilinpäätöksessä 83,1 prosenttiin.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä parempi mahdollisuus on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Juuan kunnalla määrä on 14,8 prosenttia. Vertailuna koko kuntakentän keskimääräinen suhteellinen velkaantuneisuus vuonna 2018 oli 59 prosenttia ja Pohjois-Karjalan maakunnan kuntien 41 prosenttia.

Velat ja vastuu prosenttia käyttötuloista kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut.

Vuokravastuut ja leasingvastuut löytyvät liitetiedoista sivulta 88. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon muut rahoitusmallit kuten esim. rahoitusleasingilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Kertynyt yli-/alijäämä osoittaa paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Lainakanta 31.12 -tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnalla on korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma lyhennyttynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja. Lainasaamiset 31.12 -tunnusluku tarkoittaa pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Tarkastuslautakunnalla ei ole taseen osalta huomauttamista, mutta huomion arvoista on se, että kunnan asukasmäärä on vuoden aikana pienentynyt 103 asukkaalla.

4.2.4. Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää tilikauden -190 324 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- 1. Tuloutetaan Kiieskankaan pohjavesialueen investointivaraus 1 035 000 euroa ja tehdään kohteeseen liittyvä poistoerolisäys 1 035 000 euroa*
- 2. Tuloutetaan Väryläntie/Aimontien peruskorjauksen investointivaraus 244 000,00 euroa ja tehdään kohteeseen liittyvä poistoerolisäys 158 944,68 euroa*
- 3. Tuloutetaan Karjalantien rakentamisen investointivaraus 127 000 euroa ja tehdään kohteeseen liittyvä poistoerolisäys 127 000 euroa*
- 4. Tuloutetaan katujen perusparannuksesta 50 000,00 euroa ja tehdään kohteeseen liittyvä poistoerolisäys 41 733,58 euroa*
- 5. Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 395 945,99 euroa*
- 6. Tehdään investointivaraukset seuraaviin kohteisiin: a. Ylävesisäiliön saneeraus 142 000 euroa*
- 7. Tilikauden ylijäämä 63 621,90 euroa siirretään taseen ylijäämätilille.*

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnanvaltuusto päättää tilikauden tuloksen käsittelystä.

4.3. Strateginen suunnittelu

Kunnan investointiohjelma on laadittu viideksi vuodeksi vuosille 2018 – 2023. Lautakunta toteaa, että ohjelmaa on toteutettu pääosin suunnitellusti ja että myös valtuuston hyväksymää kiinteistöstrategiaa on toteutettu asianmukaisesti. Kiinteistöstrategiaa on muutettu valtuuston toimesta kunnantalon osalta ja lautakunta pitää hyvänä sitä, että strategia todella huomioitiin, ennen kuin kunnantalolle alettiin tehdä korjauksia.

Kunnanhallitus johtaa elinvoima-asioita kuntastrategian mukaisesti ja elinvoimasuunnittelija raportoi työstään kunnanhallitukselle.

4.4. Lainoihin ja takauksiin liittyvät riskit

KUNNAN RAHOITUKSEN KANNALTA MERKITTÄVIMMÄT RISKIT

Lainat

Pielisen tietoverkko-osuuskunta	2,7 milj. euroa
---------------------------------	-----------------

Takaukset

Metallipalvelu Hartikainen	315 000 euroa (2018: 447 000 euroa)
Kiinteistö Oy Juuan vuokratalot	2,945 milj. euroa (2018: 3,35 milj. euroa)

Merkittävin riski kunnan rahoituksen kannalta on laina Pielisen tietoverkko-osuuskunnalle.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 29.2.2019 osuuskunnan lainan koron alentamisen kolmesta prosentista 1,5 prosenttiin vuodeksi 2019 ja osuuskunta on hakemassa koron pysyvää alentamista tälle tasolle. Lisäksi osuuskunta ehdottaa, että se lyhentäisi tulevan viiden vuoden aikana lainaa 70 000 eurolla ja vuosina 2026-2027 100 000 eurolla. Lautakunnassa on keskusteltu siitä, kuinka pitkälle tulevaisuuteen kiinteät verkko-yhteydet ovat ajankohtaisia langattomien verkkojen edelleen kehittyessä. Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan kiinteää verkkoa voidaan tulevaisuudessa käyttää langattomien yhteyksien runkoverkkona. Muiden rahoituksen kannalta merkittävimpien riskien suuruus on maltillinen.

5. LAUTAKUNNAN HAVAINTOJA

5.1. Siun sote

Lautakunta estyi pandemiaohjeistusten vuoksi tekemästä vierailukäyntiä Siun soten osalta keväällä 2020, mutta keskusteli kuitenkin Siun soten tarkastuslautakunnan ja kunnanjohtajan kanssa kokouksessaan sote-

palveluiden järjestämisestä Juuassa ja Pohjois-Karjalassa.²⁶ Lisäksi Siun soten alueen kuntien tarkastuslautakuntien yhteistyötä kyseiseen aiheeseen liittyen ollaan yhdessä kehittämässä. Tämä yhteistyö sai alkusäyksensä lautakuntien kokoontumisella vuoden vaihteessa. Yhteistyön edistäminen jatkuu, kunhan tällä hetkellä vallitsevasta koronavirustilanteesta päästään yli. Yhteistyöllä on tarkoitus kehittää sekä kuntien että Siun soten tarkastuslautakuntien arviointityötä.

Juuan kunnan tarkastuslautakunnan tehtävänä ei ole arvioida Siun soten operatiivista toimintaa sinällään, sillä Siun sotella on oma tarkastuslautakuntansa tätä varten. Juuan kunnan tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuitenkin arvioida sitä, saavatko kuntalaiset tarvitsemansa palvelut ja huolehtiiko kunta näiden palveluiden järjestämisestä.

Lautakunnan saamien tietojen perusteella tiedon kulku Juuan kunnan virkamiesjohdon ja Siun soten johdon välillä on toimivaa ja kunnassa ollaan perillä Siun soten tilanteesta ja päinvastoin. Juuan kunnan hallintosäännön 3 luvun 7 §:n mukaan myös kuntalaistoimikunnan tehtäviin kuuluu mm. antaa lausuntoja kunnassa valmisteilla olevista asioista sekä Siun soten asioista, sovittaa yhteen kunta - sote -rajapintaan liittyviä toimintoja päätettyjen linjausten pohjalta ja tehdä esityksiä Siun soten kehittämiseen liittyvissä asioissa. Kuntalaistoimikuntaistoimikunta on vuonna 2019 kokoontunut kerran ja kuullut silloin esittelyn Siun soten yleisistä asioista Juuassa. Lausuntoja toimikunta ei ole antanut. Koska kuntalaistoimikunnan tehtävä Siun soteen päin on merkittävä, tarkastuslautakunta pyytää, että kunnanhallitus ohjeistaisi ja aktivoisi toimikunnan toimintaa.

Tarkastuslautakunnan tietojen mukaan Juuan kunta on suoriutunut kokoonsa nähden hyvin oman kunnan ja koko Pohjois-Karjalan sote-asioiden eteenpäin viemisessä. Toisaalta yleisesti Siun soten alueella vaikuttaa edelleen olevan kehittämistä tiedottamisessa sekä Siun soten asiakkaisiin, että Siun soten työntekijöihin päin. Lautakunta paneutuu jatkossa tarkemmin palveluiden saatavuuteen ja niiden tasoon.

5.2. Nuorison ja ikäihmisten palvelut sekä sivukylät

Tarkastuslautakunta kuuli kokouksessaan nuorisovaltuuston puheenjohtajaa ja nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaajaa sekä ikäihmisten neuvoston puheenjohtajaa. Lisäksi lautakunta teki vierailukäynnit nuorisotila Nuokkarille ja Kohtaamispaikka Ellinkulmaan.

Tarkastuslautakunta toteaa, että etenkin kirkonkylän nuorisolle ja ikäihmisille tarjotaan asianmukaiset ja monipuoliset palvelut ja harrastusmahdollisuudet sekä tilat tähän toimintaan. Kuulemisten perusteella sekä nuoriso että ikäihmiset kokevat viihtyvänsä kunnassa.

Kuulemisten ja vierailuiden aikana pohdittiin sitä, kuinka hyvin nuorison ja ikäihmisten palvelut sekä kokoontumis- ja harrastusmahdollisuudet tavoittavat kunnan sivukylillä asuvat ihmiset. Keskusteluissa

²⁶ Tarkastuslautakunta, pöytäkirja 7.4.2020, § 19

todettiin, että todennäköisesti tässä asiassa olisi vielä parantamisen varaa ja esimerkiksi Nuokkarin kävijät ovat pääosin kirkonkylällä tai sen läheisyydessä asuvia nuoria. Sekä nuorison että ikäihmisten palveluiden käytön rajoitteena on liikkuminen. Toisaalta kylillä järjestetään jo nyt toimintaa kansalaisopiston ja kyläyhdistysten toimesta ja kunta tukeekin enenevissä määrin kyläyhdistysten toimintaa. Lisäksi esimerkiksi Ahmovaaran palveluiden taso on kehittynyt sinne valmistuneen monitoimihallin myötä.

Lautakunnan mielestä olisi kuitenkin syytä selvittää, voitaisiinko sivukylien palveluiden saatavuutta parantaa esimerkiksi sekä kimpakyytijärjestelmän kehittämällä että palveluiden viemisellä enenevissä määrin sivukylille yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Lisäksi kylillä olevien harrastuspaikkojen kunto ja mahdollisen uudisrakentamisen tarpeet olisi syytä kartoittaa.

Lautakunta toteaa, että etenkin hyvinvointilautakunnan palvelualueella lähes kaikessa päätöksenteossa niin avustusten myöntämisessä, varhaiskasvatuksessa, kulttuuripalveluissa, kansalaisopiston toiminnassa kuin liikuntapalveluissakin on aina huomioitava myös sivukylien asukkaat koko kunnan elinvoiman ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi tasapuolisesti.

5.3. Rengasvesiosuuskunta

Vuoden 2019 aikana Juuan Rengasvesiosuuskunta liittyi kunnan vesilaitokseen. Asiaa varten palkattiin selvitysmies ja lautakunnan saamien tietojen mukaan yhdistyminen on saatu toteutettua, mutta se on vaatinut myös paljon kunnan henkilöstöresursseja. Kunnalle siirtynyt osuuskunnan velka on maksettu ja se katetaan kunnan vesilaitokseen liittyneiden osuuskunnan jäsenten korotetuilla vesimaksuilla. Lautakunta toteaa, että tulevaisuutta ajatellen asiasta tulee ottaa kaikki mahdollinen oppi ja, että asia kannattaa vielä analysoida, jotta vastaavanlaisia tilanteita ei kunnalle tulisi enää eteen.

5.4. Kouluprojekti ja kehitysvammayksikön rakentaminen

Tarkastuslautakunta kuuli kouluprojektista ja kehitysvammayksikön rakentamisesta vastuussa olevia henkilöitä²⁷ ja totesi, että projektien suunnittelu ja kilpailutukset ovat käynnistyneet suunnitellun mukaisesti ja ne ovat kutakuinkin edenneet aikatauluissaan. Lisäksi lautakunta toteaa, että projektien kunnalle aiheuttamat kustannukset ja kunnan siitä johtuva tuleva velkaantuminen on asianmukaisesti otettu huomioon kunnan taloutta suunniteltaessa.

5.5. Johtavassa asemassa olevien henkilöiden vaihtuvuus

Tarkastuslautakunta on todennut, että kunnan johtotehtävissä työskentelevässä henkilöstössä on ollut suuri vaihtuvuus. Toisaalta voidaan kuitenkin todeta, että kunnan rekrytoinnissa on onnistuttu ainakin siinä mielessä, että avoinna oleviin tehtäviin on aina saatu riittävästi päteviä hakijoita. Ongelmana on ollut se,

²⁷ Tarkastuslautakunta 24.4.2020, § 24.

että vaikka kunnan vetovoima työnantajana on ollut hyvä, kunnan pitovoima ei ole ollut riittävä. Tämä asia on huomioitava uusia rekrytointeja tehtäessä.

6. VUODEN 2018 KANNANOTTOJEN SEURANTA

Tarkastuslautakunta esitti vuoden 2018 arviointikertomuksessaan seuraavat huomiot ja pyysi kunnanhallitusta antamaan niistä selvityksensä ennen seuraavan talousarvion esittelyä. Kunnanhallitus on 2.12.2019 antanut vastineensa tarkastuslautakunnan huomioihin.²⁸

- 1) Kunnan riskienhallinnan ohjeistusta on tarkistettava säännöllisesti riskianalyysin perusteella ja riskienhallinnan on ulotuttava toimintaympäristöön ja kaikkeen päätöksentekoon.

Tarkastuslautakunta toteaa, että riskien arviointi on toteutettu. Riskit on koottu samalle lomakkeelle, mutta lautakunnan mielestä analyysia voi edelleen kehittää. Riskienarviointia tulee jatkossa tarkastella ja päivittää säännöllisesti riskien vakavuus huomioon ottaen ja lisäksi riskeistä on tiedotettava säännöllisesti kunnanhallitusta. Tarkastuslautakunta tulee myös jatkossa seuraamaan riskianalyysin perusteella tehtäviä toimenpiteitä.

- 2) Kunnan on luotava uskottava suunnitelma riittävän asuntokannan varmistamiseksi kuntalaisille.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnassa on tehty toimenpiteitä asian suhteen.

Tarkastuslautakunta toteaa myös, että kysyntää laadukkaille vuokra-asunnoille kunnassa on ja, että työtä tilanteen parantamiseksi on edelleen jatkettava. Tarkastuslautakunta tulee seuraamaan tilanteen kehittymistä vuonna 2020.

- 3) Investointiohjelman aiheuttaman velkamäärän kasvun seuranta on toteutettava talousarviossa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että velkamäärän kasvun seuranta on toteutettu.

- 4) Kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin seuranta on kehitettävä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstön työhyvinvointia seurataan. Lautakunta tulee jatkossa kiinnittämään huomiota työhyvinvoinnin kehittämisen painopisteisiin panostamista.

- 5) Kunnan henkilöstön perehdytys- ja koulutussuunnitelmat on luotava.

Tarkastuslautakunta toteaa, että suunnitelmat ovat olemassa ja kuten kunnanhallituskin toteaa, yhtäläisten toimintatapojen ja käytäntöjen luomiseen on vielä kiinnitettävä

²⁸ Kunnanhallitus 2.12.2019 § 201

huomiota. Tarkastuslautakunta jatkaa kunnan henkilöstön perehdytys- ja koulutusasioiden seuraamista.

7. YHTEENVETO

7.1. Lautakunnan huomiot

Tarkastuslautakunta esittää huomioinaan seuraavaa ja edellyttää, että kunnanhallitus antaa vastauksensa huomioihin ennen seuraavan talousarvion valmistelua lokakuun 2020 aikana.

- 1) Tarkastuslautakunta esittää, että kuntastrategian luottamuksellinen yhteistyö -päämäärälle asetetaan mitattavat tavoitteet ja mittarit, jotta sen toteutumista voidaan arvioida.
- 2) Tarkastuslautakunta esittää, että seuraavaa ja tulevia talousarvioita valmisteltaessa otetaan tarkasteluun kaikki toimialojen toiminnalliset tavoitteet ja mittarit ja, että niitä päivitetään tarvittaessa siten, että ne palvelevat parhaiten kuntalaisten palveluiden laatua ja saatavuutta, kunnan toiminnan tehokkuutta ja kehittymistä sekä hyvää taloudenpitoa.
- 3) Tarkastuslautakunta esittää, että kaikille toimialoille on työhyvinvointikyselyn ja kehityskeskusteluiden perusteella laadittava toimenpideohjelmat työhyvinvoinnin kehittämiseksi.
- 4) Tarkastuslautakunta esittää, että kunnan on omistajana huolehdittava siitä, että sen omistamilla yhtiöillä on ajan mukaiset strategiat ja, että riskienhallinta on niissä järjestetty asianmukaisesti.

7.2. Lopuksi

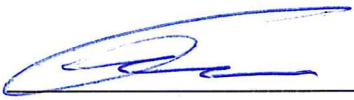
Kaiken kaikkiaan, tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan toiminta on järjestetty toiminnallisesti ja taloudellisesti hyvin ja tarkoituksenmukaisesti.

7.3. Tarkastuslautakunnan esitys Juuan kunnanvaltuustolle

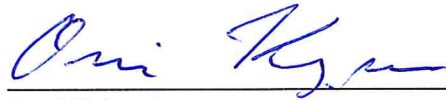
Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että kunnan taloutta ja hallintoa hoitaneille toimielinten jäsenille, tehtäväalueiden jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus 1.1.2019 – 31.12.2019.

8. ALLEKIRJOITUKSET

Juuassa, 15. päivänä toukokuuta 2020

Teemu Mustonen
Puheenjohtaja

Onni Kirjavainen
Varapuheenjohtaja

Anneli Perälä

Juha Saarelainen

Heidi Wilska